

Evalueringsrapport

Læs, leg og lær med historien – Museets potentiale for at understøtte faglig læsning og skrivning

Udarbejdet af Ane Riis Svendsen og Linda Nørgaard Andersen,
Skoletjenesten på Arbejdermuseet, september 2014

Indholdsfortegnelse

Projektets formål	side 3
Projektets organisering og brugerinddragelse	side 3
Oversigt over projektets slutprodukter	side 5
Læringsteoretisk baggrund	side 6
Situeret læring	side 6
Fagdidaktisk tilgang	side 7
Undervisningsforløbet " <i>Læs, leg og lær med historien</i> "	side 7
Undervisningsmaterialet " <i>Hverdagsliv før og nu – fortalt gennem Børnenes Arbejdermuseum</i> "	side 10
Evaluering	side 11
Fra projekt til drift	side 12
Videndeling	side 12
Projektets læringsudbytte for museets undervisningsafdeling	side 13

Ud over selve rapporten indeholder afrapporteringen følgende bilag:

Bilag 1: Undervisningsmaterialet "Hverdagsliv før og nu"

Bilag 2: Lærervejledning til undervisningsmaterialet "Hverdagsliv før og nu"

Bilag 3: Lektionsplan til materiale og undervisningsforløb

Bilag 4: Evalueringsrapport, Leon Dalgas, UCC

Bilag 5: Program for gratis lærerkursus/workshop på Københavns Kommunes "Sommeruni", den 4. august 2014

Bilag 6: Program for gratis lærerkursus den 3. september 2014

Bilag 7: Artikel

Projektets formål

At kunne læse sig til viden er en grundlæggende kompetence for at kunne lære i det senmoderne samfund. Forskning viser, at den enkeltfaktor, der har størst betydning for at huske og forstå det man læser, er forkundskab. *Læs, leg og lær med historien* udspringer af denne viden, og projektets formål har været at udnytte og eksperimentere med det museale læringsrums potentiale for at etablere, aktivere og udbygge eleveres forkundskab om dansk historie og styrke deres kompetencer inden for faglig læsning og skrivning. Samtidig har projektet haft til formål at udvikle et forløb, der skaber motivation og lyst til at beskæftige sig med og dykke ned i faget historie.

Læs, leg og lær med historien resulterede i følgende slutprodukter: 1) Et færdigudviklet undervisningsforløb til mellemtrinnet der understøtter de nye kompetencemål inden for dansk og historie samt Folkeskolereformens krav om fokus på faglig læsning og skrivning i alle fag og på alle årgange 2) Et undervisningsmateriale på 72 sider der understøtter og integrerer undervisningsforløbet på museet med undervisningen i skolen, 3) En lærervejledning og 4) To gratis lærerkurser om faglig læsning og skrivning på Arbejdmuseet.

Projektets organisering og brugerinddragelse

Projektgruppe

Projektgruppen har bestået af Ane Riis Svendsen og Linda Nørgaard Andersen, Undervisnings- og Udviklingsansvarlige for Skoletjenesten på Arbejdmuseet og Susanne Arne-Hansen, lektor og læsevejleder ved UCC. Arbejdmuseet har været projektleder- og ejer.

Projektperioden har forløbet fra 1. september 2013 til og med 1. oktober 2014.

Udgivelsen af undervisningsmaterialet har forlænget projektperioden, da det er blevet mere omfattende end tidligere forventet og beskrevet. Den forlængede projektperiode er foretaget med Kulturstyrelsens godkendelse.

Grundskolen

I udviklings- og testfasen har følgende skoler deltaget i projektet: Den Classenske Legatskole/København, Øster Farimagsgade Skole/København, Nørrebro Park Skole/København, Brøndby Øster Skole, Lundebergskolen/Skovlunde. Lærerne fra testklasserne deltog i et fælles kickstartforløb på museet i primo januar 2014, hvor de blev introduceret for projektet og deres rolle. På mødet fik de tildelt rollen som projektets ”kritiske venner”, hvilket betød, at de undervejs i projektet har stillet skarpt på både undervisningsforløbets struktur, transferen mellem forløb og materiale samt selve undervisningsmaterialet og lærervejledningen.

Eleverne deltog i undervisningsforløbet på museet, og projektgruppen deltog efterfølgende i undervisningen på de enkelte skoler, hvor fokus var på transfer mellem undervisningen på Arbejdermuseet og elevernes brug af materialet. Eleverne fra Øster Farimagsgade Skole blev endvidere brugt i forbindelse med interviews og artikelskrivning. Alle elever har endvidere evalueret undervisningsforløbet på museet og har skrevet deres egne historiefaglige tekster, som er blevet indleveret til projektgruppen med henblik på evaluering og observation af elevernes brug af undervisningsforløbet og materialet.

Læreruddannelsen

I idefasen deltog henholdsvis Loa Bjerre, lektor ved UCL – University College Fyn og Laura Lundager Jensen, lektor ved Metropol, Institut for Skole og Læring. Målet med deres deltagelse var at kvalificere materialets opbygning og struktur i forhold til indholdet i historieundervisningen på læreruddannelsen.

Lærerstuderende fra linjefagsholdet, historie fra Metropol deltog i en workshop med fokus på idegenerering på undervisningsforløbet på museet, og endelig valgte to lærerstuderende at bruge projektet til at indsamle empiri til deres BA.

Oversigt over projektets slutprodukter

1) Undervisningstilbud

- Et fast undervisningstilbud på Arbejdermuseet i udstillingen ”Børnenes Arbejdermuseum” målrettet 3.-5. klasse på 90 minutter. Forløbet tager udgangspunkt i udstillingens brug af hverdagsliv og barndomsliv i skiftende perioder af Danmarkshistorien og understøtter udvalgte kompetencemål for dansk og historie. Der er til forløbet, i tæt samarbejde med museets scenograf, blevet udviklet 5 temakasser med genstande, erindringer og fotos.

2) Undervisningsmateriale

- Et undervisningsmateriale der understøtter og implementerer undervisningen på museet med den faglige læsning og skrivning før og efter på skolen. Materialet præsenterer en metode og strategi, der dels introducerer eleverne for de genrer, de vil møde i historiefaget, og dels præsenterer dem for den læsemetode, de skal bruge i læsningen af disse fagtekster.

3) Lærervejledning

- Lærervejledningen er på 31 sider og gennemgår materialet og undervisningsforløbet på museet. Herudover giver det en grundig introduktion til faglig læsning og skrivning og museets potentiale i forhold til at understøtte udviklingen af disse kompetencer hos eleverne.

4) Gratis lærerkurser

- Der er afviklet to gratis lærerkurser om selve projektet, undervisningsforløbet og materialet samt museernes potentiale i forhold til at understøtte elevernes arbejde med faglig læsning og skrivning. Det første kursus blev afviklet mandag den 4. august i forbindelse med Københavns Kommunes Sommeruni for kommunens lærere. 38 lærere deltog denne dag. Anden kursusgang var den 2. september, og her deltog 30 lærere fra hele hovedstadsområdet samt repræsentanter fra Metropol Lærerruddannelsen, Københavns Museum og Museum Vestsjælland.

Læringsteoretisk baggrund

At lære et fag handler om at kunne tale, læse og skrive relevant inden for faget, skriver den norske forsker Lars Berge. Med ”Læs, leg og lær med historien” har vi sat handling bag Berges definition. Projektet har som formål, at eleverne udvikler viden om den historiske periode, der omhandler industrialisering og urbanisering, og opnår kompetencer til at se sammenhænge mellem materielle kår og hverdagsliv før og nu, samtidig med at de lærer, hvordan de tilegner sig det faglige stof.

Sproget er kilde til refleksion, og refleksion er nødvendig for læring (jf. Vygotski). Derfor skal eleverne bruge sproget på mange forskellige måder i undervisningsforløbet på museet og i materialet. De skal lege, tale, lytte, læse og formidle deres oplevelser, tanker og refleksioner for at udvikle viden, færdigheder og kompetencer. Eleverne må selv bruge sproget, for at ordene kan lagres i hukommelsen og blive til læring.

Situeret læring og transfer

Læring er situeret (jf. Lave/Wenger mfl.), og den største udfordring ved at tage undervisningen ud af skolen er at få lavet Transfer mellem de to læringssituationer, de to læringsmiljøer, her skolen og museet. Det lærte skal kunne bruges i begge sammenhænge, og denne proces må man aktivt arbejde med at fremme (Jf. Judd, Illeris m.fl.) Derfor må vi som eksterne læringsmiljøer have et særligt fokus på denne overførelse, og på at få den hjulpet til at ske.

I dette projekt har vi konkret og målrettet arbejdet med tiltag, der kunne hjælpe processen på vej. Eleverne møder således de samme erindringer og billeder på museet og i klassen. De møder genstandene på museet og igen som billeder i klassen. Derudover møder de samme ord og begreber på museet og i materialet. De møder de samme farvekoder i materialet og på museet osv. Der er i lærevejledningen ligeledes fokus på sammenhængen, og man kan her finde en grundig beskrivelse, så lærer og museumsunderviser har samme forudsætning for at knytte an til elevernes forhåndsviden og oplevelser og erfaringer, de gør sig henholdsvis i klassen og på museet.

Fagdidaktisk tilgang

Et af de vigtigste læringspotentialer vi ønsker at repræsentere projektet og undervisningen generelt, er muligheden for at eleverne oplever, at historie ikke kun omhandler fortiden og dens begivenheder, men at fortiden, og det at lære om den, også kan hjælpe os til at forstå vores nutid og præge vores forventninger og forestillinger om fremtiden. Samtidig ønsker vi, at eleverne skal blive kvalificerede brugere af historie og kulturarv, og at de må kunne se, at det de beskæftiger sig med, har en relevans for deres egen livsverden.

I projektet har dette fagdidaktiske grundsyn ført til, at vi har valgt at fokusere på hverdagsliv og det at være barn i et hverdagsliv i skiftende perioder af danmarkshistorien. Valget af disse tematikker har sikret, at alle elever uanset alder, sociale og faglige forudsætninger har haft personlige erfaringer og oplevelser, som de på hver deres måde har taget med ind i både forløbet og materialet.

Fra projektets start har vi gennem en legende tilgang til tematikken arbejdet med elevernes forestillingsevne og identifikation med børn fra andre perioder af danmarkshistorien og fokuseret på de ligheder og forskelle, der kommer til udtryk dels i udstillingen, dels i kilderne.

Forestillingerne og identifikationerne har givet eleverne styrkede forudsætninger for at kunne skabe deres egne historiske fortællinger på baggrund af den viden, de har tilegnet sig undervejs i forløbet på museet og i undervisningsmaterialet.

Det legende element i undervisningsforløbet kommer til udtryk i form af tabsrejse, rollespil og historisk reproduktion. Der har været et fokus på at skabe både auditive, visuelle, taktile og kinæstetiske tilgange til stoffet og tematikkerne. Tilgange, der på hver deres måde har styrket elevernes nysgerrighed om fortidens hverdagsliv og derigennem understøttet et af projektets formål: at give eleverne en anderledes oplevelse af historie, som skaber motivation og lyst til at ville lære og vide mere.

Undervisningsforløbet: Læs, leg og lær med historien

Undervisningsforløbet er bygget op omkring fire faser: 1) Rammesætning og aktivering af forforståelse, 2) Fordybelse og gruppearbejde, 3) formidling af viden og oplevelser til andre og 4) konsolidering og perspektivering.

Fase 1: Rammesætning og aktivering af forforståelse.

Målet med denne fase er, at aktivere elevernes forforståelse for tematikken og museet som læringsrum med henblik på at øge det samlede læringsudbytte samt at lade den legende og undersøgende tilgang til udstillingen skabe motivation for at arbejde med det faglige stof.

Eleverne samles ved ankomsten til museet uden for udstillingen. Her foregår der en dialog med eleverne med udgangspunkt i spørgsmålene: Hvad er historie? Hvad kan man bruge historie til? Hvad er et museum? Og hvad kan vi bruge museer til?

En pointe der præsenteres for eleverne er, at alle museer og alle udstillinger gerne vil fortælle en historie. Den udstilling, de er på vej ind i, vil også gerne fortælle dem en historie, og de skal nu gå på opdagelse i udstillingen med det formål at finde forslag til, hvilken historie udstillingen gerne vil fortælle dem. Formålet med denne øvelse er dels at lade eleverne indtage rummet og udstillingen, og dels at sikre, at eleverne netop kommer i gang med at bruge sproget og reflektere over udstillingens mange tematikker. I opsamlingen af denne første øvelse sættes eleverne til at besvare spørgsmålet to og to, hvorefter der laves et fælles optag fra underviserens side. Alle får reflekteret over oplevelsen af udstillingen, og alle får forudsætninger for at kunne deltage i plenumopsamlingen.

Fase 1 afsluttes med en tabsrejse (jf. Weinreich) Elever på dette alderstrin skal undervises i og om kronologi, men kognitivt er det et abstrakt fænomen og begreb for eleverne. Til forløbet har vi derfor udviklet en tabsrejse, hvor eleverne med lukkede øjne føres tilbage til slutningen af 1800-tallet. Først rejser vi tilbage til deres forældres tid, og på denne rejse taber de f.eks. nintendo, ipad, mobiltelefoner. Herefter fortsætter rejsen tilbage til bedsteforældrenes barndom, hvor internettet, opvaskemaskinen og fjernsynet tabes. Og sådan fortsætter rejsen, indtil de er i København omkring 1880. Tabsrejsen afsluttes med, at elevernes iføres træsko, tørklæder og kasketter, der skal understøtte målet om at skabe identifikation med børn fra en tid før deres egen og give eleverne en kropslig erfaring med fortiden.

Fase 2: Elevernes selvstændige arbejde med det historiske stofområde.

Målet med fase 2 er, at eleverne skal kombinere de læste tekster og erindringer med de fysiske genstande og udstillingen og at skabe en måde for fordybelse i en udvalgt tematik, der gør, at alle elever bliver ”eksperter” på et historisk stofområde.

Eleverne introduceres for gruppearbejdet, og underviseren fungerer som rollemodel der illustrerer, hvordan de skal arbejde med erindringer, fotos og genstande som kilder. Læreren har på forhånd inddelt eleverne i fem grupper, og hver gruppe skal nu fordybe sig i en af de fem tematikker: Økonomi, arbejde, bolig, kost og leg. I de fem tematikker, er der indbygget en progression, der skaber mulighed for differentiering, da økonomi og arbejde kræver ekstra faglige forudsætninger. Dels ligger de som tematikker længere væk fra elevernes eget erfaringsfelt end de øvrige tematikker, dels er der i disse tematikker flere svære ord og begreber.

Hver gruppe udstyres med en historiekasse, der indeholder erindringer (de samme erindringer som de har mødt indledningsvis i undervisningsmaterialet), fotos og genstande, der understøtter de ord og begreber i erindringerne, som har brug for visualisering og konkretisering samt aktivitetskort. Tanken med historiekassernes opbygning er, at eleverne ved at gå på opdagelse og udforske kasserne og udstillingen – samtidig med at de læser tekster om det de ser - lærer hvordan teksterne i historie referer til forhold i virkeligheden. Eleverne får altså gennem udstillingen konkret mulighed for at koble forestillinger om det læste sammen med konkrete forhold. Når de f.eks. i Christian Christensens erindring læser ordet ”ildtænder”, ved de måske ikke, hvad det er, men på museet ser de ildtændere, og de prøver at lave dem selv.

Fase 3: Formidling af viden og oplevelser til andre elever.

Målet med fase 3 er, at eleverne skal formidle den viden og de oplevelser de har tilegnet sig gennem arbejdet med deres tematik og historiekasse. Fra forskning ved vi, at formidling til andre er den undervisningsmetode der sikrer, at vi bedst husker og forstår det stof vi arbejder med, og vi har derfor valgt elev- til- elev formidling som didaktisk greb i denne fase.

Eleverne samles i deres fem temagrupper og præsenteres for formidlingsformen. Alle elever skal præsentere deres tematik i nye matrixgrupper, der inddeles på tværs af de fem temagrupper. Dermed sikrer vi, at der i de nye matrixgrupper sidder en elev fra hver tematik, og dermed at alle elever kommer til at formidle. Alle får fem minutter til i fællesskab i temagrupperne at reflektere over, hvad de vil fortælle om deres tematik, hvad de vil vise og hvilken aktivitet de vil sætte den nye gruppe til at lave. Herefter sammensættes de nye matrixgrupper, og eleverne formidler på skift for hinanden.

Fase 4: Konsolidering og perspektivering.

Målet med denne fase er, at få samlet de tråde, eleverne har arbejdet med gennem forløbet samt lave en refleksionsøvelse der sikrer, at eleverne sammenligner hverdagsliv tidligere med deres eget hverdagsliv og finder ligheder og forskelle. Denne øvelse skal understøtte skabelsen af en begyndende historiebevidsthed hos eleverne.

Eleverne sættes igen sammen to og to, og de får to minutter hver til at fortælle med udgangspunkt i spørgsmålet: Hvad ved jeg nu, som jeg ikke vidste, da jeg kom?

Underviseren laver herefter et optag, jf. Olga Dysthes dialogbegreb, og spørger undervejs ind til, hvordan deres oplevelser og den viden de har indsamlet kan ses i forhold til elevernes egen tid og egen hverdag, og hvordan de tror hverdagen vil forme sig fremadrettet. Afrundingen og konsolideringen kan varieres efter alderstrin og vil til en 5.klasse kræve en mere udviklet kronologisk forståelse, når de med udgangspunkt i tematikken om leg, skal lave og mime en fysisk tidslinie. En øvelse der kræver at den historiske bevidsthed er blevet en bevidst handlekompetence.

Der spørges ind til afsluttende uopklarede spørgsmål og takkes for i dag.

Undervisningsmaterialet: Hverdagsliv før og nu – Fortalt gennem Børnenes Arbejdersmuseum

En lang række danske museer udgiver årligt undervisningsmaterialer, der understøtter skolefag som billedkunst, naturvidenskab og historie. Men hvad kræver det egentlig at forstå en faglig tekst? Den må først og fremmest afkodes korrekt og med en vis hastighed, men dette er ikke tilstrækkeligt. Det læste må kobles med baggrundsviden om emnet, ord og begreber i teksten må forstås præcist og må kobles med viden om genrens særlige måde at formulere indholdet på. Løbende må der drages følgeslutninger mellem forskellige forhold i teksten og mellem forhold i teksten og viden uden for teksten. For at eleverne kan læse faglige tekster, kræves det, at de har forståelsesstrategier.

I undervisningsmaterialet ”Hverdagsliv før og nu – fortalt gennem Børnenes Arbejdersmuseum” støtter vi eleverne i at udvikle læseforståelsesstrategier, således at de bliver i stand til at tilegne sig viden fra kilderne og de faglige tekster. Teoretisk har vi i materialets opbygning valgt at støtte os op af den norske forsker Ivar Bråtens definition af en læseforståelsesstrategi som *..en mental aktivitet, som læseren vælger at benytte for at tilegne sig, organisere og uddybe information fra en tekst, og som anvendes for at overvåge og styre sin egen tekstforståelse*. I materialet er valg af strategier derfor konsekvent tydeliggjort, når eleverne skal læse. De skal således ikke kun tilegne sig faglig viden gennem materialet. De skal også lære, hvordan de tilegner sig viden fra en tekst. Derfor læser de hele tiden ud fra et defineret læseformål, dvs. et spørgsmål, de skal have i hovedet som deres overordnede fokus, når de læser teksten. Et eksempel herpå er elevernes arbejde med erindringer. De får at vide, at de gennem erindringer kan få viden om livet for 100 år siden, inden de læser Constances erindring, får de ydermere at vide, at deres formål er at finde ud af, hvordan man boede. Og så fremdeles introduceres eleverne for læseformålet til den enkelte tekst.

I materialet præsenteres eleverne også for læseforståelsesstrategierne *at forudsige, at stille spørgsmål, at opklare og at opsummere* og læsemåden *læs – stop – fortæl – læs igen – skriv*, og hele tiden med fokus på at se det for sig.

Materialet tager i sin opbygning udgangspunkt i de samme fem tematikker, som undervisningen på museet har fokus på: økonomi, arbejde, bolig, kost og leg. Materialet præsenterer eleverne for forskellige typer tekster, og der er fokus på, at de forstår, at tekster kan have forskellige hensigter, således at de herigennem kan udvikle kildekritisk sans. I historiefaget på mellemtrinnet møder eleverne typisk teksttyper i form af erindringer, beskrivende og forklarende tekster. Derudover møder de f.eks. fotos. Vi har derfor valgt at fokusere på disse fire typer i materialet. Der lægges ikke bare op til, at eleverne læser disse teksttyper, men også at de skriver i disse, og at de lærer de særlige karakteristika, der kendetegner disse fire teksttyper. Hensigten med dette er, at eleverne efterhånden udvikler viden om teksttyper inden for historiefaget, og at de bruger dem strategisk, når de læser, f.eks. når de skal forudsige, hvilken type tekst det er, hvilke type informationer de kan forvente at finde i teksten og værdien af disse informationer.

Fagtekster giver konkrete informationer om, hvordan det var at leve engang, men også den historiske fiktionstekst er en vigtig kilde for eleverne til at skabe historiske scenarier og forstå sammenhænge mellem tid og vilkår. Den historiske fiktionstekst tager afsæt i virkelige hændelser, og for at eleverne kan udvikle bevidsthed herom, og som evaluering af deres viden om perioden, afsluttes materialet med, at eleverne skriver deres egen fortællende tekst om en fiktiv arbejderfamilies hverdagsliv for cirka 100 år siden.

Evaluering

Projektets evaluering er foretaget i perioden januar til juni 2013 af lektor, ph.d. Leon Dalgas, Professionshøjskolen UCC. Evaluering har haft en central rolle i projektet, og allerede fra projektbeskrivelsen lagde vi os fast på en formativ evaluering, der kunne udfordre og opkvalificere undervisningsforløbet på museet undervejs i udviklings- og testfasen.

Inspireret af den new zealandske forsker Louise Taylor og hendes metode, har projektgruppen bidraget aktivt i undersøgelsen og fortolkningen af observationsstudierne. Dette valg er truffet med baggrund i et ønske fra museets side om, at evalueringen bidrager aktivt til den uddannelsesudvikling, som projektet har sigtet efter. I evalueringsrapporten uddybes evalueringsmetoden, observationsstudierne og de mål, vi har evalueret på.

De mål, der har dannet baggrund for projektet og for evalueringen, har fokuseret på elevernes læringsudbytte som f.eks. "*..eleverne kan fortælle om sammenhænge mellem materielle kår og hverdagsliv*" og på museets pædagogiske praksis som f.eks. "*..eleverne kan se, at det, de beskæftiger sig med, har en relevans for deres egen livsverden*".

Evalueringsrapportens konklusion peger på hvilke dele af undervisningsforløbet, der kan styrkes yderligere og peger samtidig på, at det var meget tydeligt, at alle elever fik deltagelsesmuligheder i aktiviteterne på museet, og at forløbet indeholder mange tegn fra elevernes side på indlevelse, identifikation, relevans for deres egen livsverden samt en optagethed af historiebrug forstået i den betydning, at eleverne brugte erindringerne om fortidige børneliv- og vilkår til at forstå og give betydning til deres eget børneliv, og de fik sat de fortidige børnevilkår i perspektiv gennem reference til deres egne vilkår. Da evalueringen foregik formativt, er de omtalte konklusioner blevet medtænkt i den endelige udgave af forløbet på museet.

Fra projekt til drift

Læs, leg og lær med historien blev udbudt som fast undervisningstilbud til mellemtrinnet fra den 10. september 2014. I perioden fra 10. september og frem til den 19. december 2014 er der foreløbig booket 16 undervisningsforløb. Københavns Kommune har købt 48 undervisningsforløb, som afvikles som gratis forløb til københavnske skoleelever.

Museets undervisere har gennemgået oplæring i forløbet, metoden og evalueringsrapportens konklusioner.

Undervisningsmaterialet "*Hverdagsliv før og nu – fortalt gennem Børnenes Arbejdermuseum*" blev publiceret den 3. september 2014, og der er pr. 1. oktober 2014 bestilt og /eller afhentet 1500 undervisningshæfter. Halvdelen er bestilt til skoler fra Jylland og Fyn.

Materialet er gratis, skolerne betaler kun for porto og ekspeditionsgebyr.

Der udarbejdes en model for fremtidige lærerkurser, da der var venteliste på de to foregående. Samtidig er det et fagligt område, der kun har opnået øget fokus i forbindelse med folkeskolereformen og dens opprioritering af både faglig læsning og skrivning samt den åbne skole.

Videndeling

Til projektet er der udarbejdet en artikel, der er sendt til MID, Folkeskolen og FALIHOS. Ved afrapporteringens afslutning lå det endnu ikke fast i hvilke blade artiklen eventuelt vil blive bragt. Undervisningsmaterialet er sendt til anmeldelse i Folkeskolen.

Skoletjenestens undervisnings- og udviklingsansvarlige på kulturinstitutionerne er inviteret til et "gå – hjem" møde den 20. november 2014, hvor projektet, forløbet og materialet præsenteres og diskuteres.

Forløbet og materialet præsenteres på MuseumsUndervisningsUddannelsens modul 4, der ligger den 9. og 10. december 2014. Her får kursisterne en indførelse i metoden bag undervisningsmaterialet med henblik på at øge deres opmærksomhed på egne undervisningsmaterialer og deres opbygning, sprog og struktur samt en gennemgang af undervisningsforløbet med fokus på skabelsen af transfer mellem museet og skolen.

Den 19. september og den 8. oktober 2014 afholder vi to workshops for lærerstuderende med fokus på museernes potentialer for at understøtte arbejdet med faglig læsning og skrivning i fagene.

Den 7. november holder vi oplæg for Vejle Museernes, hvor vi bl.a. med afsæt i projektet skal give vores syn på potentialerne og mulighederne for museerne i forhold til Folkeskolereformen.

Den 14. november præsenterer vi projektet på ODA's årsmøde, hvor projektet er et af flere best practice eksempler og cases på implementering af elementer fra reformen.

Projektets læringsudbytte for museets undervisningsafdeling (Implementering af ny viden)

Skoletjenesten på Arbejdermuseet har arbejdet ud fra et socialkonstruktivistisk lærings syn de sidste seks år, og sprogets betydning for læring og refleksion er derfor ikke ny for os. Dog har projektet medført en øget bevidsthed om nødvendigheden af at udvikle undervisningsforløb, der sikrer en bred variation af måder, hvorpå sproget bruges. Denne øgede bevidsthed implementeres nu i forbindelse med gennemgangen af faste undervisningstilbud, hvor vi med afsæt i sproget, og den måde hvorpå vi veksler i elevernes brug af sprog i undervisningen, sætter fokus på opkvalificering af eksisterende tilbud.

Udvikling af skriftlige undervisningsmaterialer er en stor del af afdelingens løbende udvikling. Projektet har medført en stor viden om den betydning, brugen af genrer, læsestrategier og læseforståelsesstrategier har for elevernes udbytte af vores materialer.

Fremadrettet vil vi have en stor opmærksomhed på at sikre at vores materialer har en klar struktur i forhold til læseformål og de modaliteter, eleverne møder i hæftet.

Projektets evaluering har styrket vores argumenter om, at det vi som museum først og fremmest kan være er den gode anderledeshed i forhold til det stofområde og de kompetencer eleverne skal tilegne sig. Projektets styrke lå i særlig grad i den pædagogiske praksis med fokus på at skabe identifikation, indlevelse og skabelsen af en optagethed af historiebrug. Fremadrettet vil vi fastholde dette fokus i diskussionen om vores rolle i forhold til børn og unges læring. Nu med stærkere argumenter og flere eksemplificeringer.